

»Janko je bil včeraj zunaj.«

»Kje si ga videl?«

»Med šolskim časom popoldne je šel h Baličevim.«

»Tako, Janko, ti lažeš?« pokara ga gospod učitelj.

»Ni res, bil sem v postelji; pastir laže. Morda je videl koga družega.«

»Koga družega bi videl tedaj, ko so bili vsi drugi v šoli, ti sam pa doma?« — Janko, dasi nedolžen, ni vedel naprej ne nazaj. Ako bi kaj pomagalo, vsi bi se bili potegnili zanj, toda šola je skoraj kakor cerkev, kjer ni, da bi drug drugemu skušal prititi na konec jezika. (Dalje prihodnjič.)

Perica.

Grom bobni in blisk se vžiga —
Pridne deklice, hitite,
Da pod streho pred nevihto,
Pred nalivom pribežite!

Čujte! zvon se že oglašja;
K Bogu vse molite vroče,
Da odvrne vso nesrečo,
Da ne pošlje strašne toče.

„Kaj mi grom in blisk je mari!“
Jedna izmed deklic deje.
„Ne bojim nebes se temnih,
Ni nevihte najstrašnej.“

A družice jo svariyo:
„Ne govôri, dèkle tacih!
Tudi záte strašne strele
V temnih Bog imá oblacih.“

Za svarjenje ne menéč se
Pésem deklica zapoje,
S petjem pa v molitvi verni
Še družice moti svoje.

Kar presvítlo se zablísne —
Tresk! udari strela, šíne
Par korakov od dekleta
Notri v zemlje globočíne.

Vsa prestrašena oklene
Dèkle svoje se družice,
Trese se kot trepetlika,
Blédo ji kot zid je lice.

Iz očij ji vrejo sólze,
Iz srcá ji vrè molitev,
V hvalo dviga se k Očetu
Za dobrótljivo rešitev.

F. N.

LISTJE IN CVETJE.

Uganke.

(Priobéil Gr. Gornik.)

1.

Okusen revežu je s—,
Uho ti mami p—,
Ob krsti čuješ j—,
Na lov odnašaš l—.

2.

„U“ ti v letu dan pomenja,
Ko za njim se „o“ pričenja.

3.

Beseda znači letni čas,
A predrugači ji naglas,
Na hip dobiš drevo.
Ugani, kaj je to?

(Odgonetke uganek v prihodnjem listu.)

Odgonetka uganke v 6. številki:

Zastava — zastavica.

Rešitev rebusa v 6. »Vrtčevem« listu:

Kristali so rastline in živali,
V podobah menjajočih se kazali,
I zakonitost je povsod velika,
Življenja polna vsaka je oblika;
Saj delo božje je moči,
Ki misli, stvari, vse živi. (Schödler.)

Prav so ga rešili: Evgen in Ana Vavken,
učenca v Cerkljah; Tonček Šlambergér v Lju-
tomeru.

Kdo vé?

9. Kateri znameniti pojavi v življenju
bi se še dali razjasniti po istem pravilu,
kakor 8. vprašanje o črnilu in škropilu?

10. Kako se loči hoja od smereke?

Odgovor na vprašanji v zadnjem listu:

7. Dokazano je, da so vsa telesa luk-
njičasta, nekatera bolj, nekatera manj. S
primerno pripravo se dá celó skozi opeko luč
upihniti. Prenavljanje zraka se tedaj najbolje
vrši skozi stene (zidane ali lesene). Ako so pa
stene vlažne, napolnjene so luknjice z mokroto
in zrak se ne more izmenjavati. Seveda mo-
krota pospešuje tudi še razne kemične spre-
membe, ki so večkrat zelo škodljive zdravju.

8. Tu velja znani zakon iz fizike, ki se
zove »vstrajnost« in se najkrajše opiše morda
tako-le: Vse reči, katere stojé, stale bi vedno
na istem mestu, ko bi jih ne premaknila no-
bena sila; kar pa se že premika ali gré, gibalo
bi se brez konca in kraja, in sicer v isto mer
in z isto hitrostjo, ko bi ne bilo nikakršnega
zadržka. Ko zamahneš s peresom, hiti črnilo,
ki je na koncu peresa, v isto mer in z isto
naglostjo kakor pero, in ko pero hipoma usta-
viš, se črnilo ne zmeni za to, marveč hiti še
dalje tako kakor poprej in — skoči raz pero!
Isto tako si lahko pojasniš škropljenje z ve-
jico ali škropilnikom.

Nove knjige in listi.

Knjižnica za mladino. Četrti snopič.
Dragoljubel. Zbirka pripovedek, prav-
ljic, basnij, smešnic itd. — Vsešina temu
snopiču je že dovolj označena. Morda bi bilo
še pristaviti: »jedne legende«, ki pa nam ni
kaj po godu, kajti če se tudi o Kristusu piše
legenda, vendar se ne sme reči, da bi ne
vedel, ali mu je iti na desno ali levo,

saj bi bila Kristus in Peter tudi lahko lenuha
vprašala za pot, čeravno jima je bila znana.
Tudi ni dovolj dostojno opisana »pravična« jeza
sv. Petra (»bil je razpallen od jeze; lice mu je
gorelo, iz oči so mu švigale iskre«). Pri opi-
sovanju svetih oseb in rečij bodimo jako pre-
vidni, tudi v bajkah. Smešnico o »stari kokli«
bi v mladinski knjigi tudi kazalo izpustiti. Mar-
sikaj je prav dobrega, n. pr. »Bogastvo ne pri-
naša sreče«. »Kako bogastvo je dal Bog člo-
veku« itd. Naslov bi moral biti drugačen z ozi-
rom na Tomsčevó knjigo istega imena.

Peti snopič: **Šest povestí.** Vse te pove-
stice se gladko beró in so vse primerne mla-
dini, ki jih bode rada in — upamo — tudi s
pridom čitala. V jezikovnem oziru se izdaja-
teljstvo v obče trudi, da skrbno odstranja na-
pake; le semtertja še kaj ostane, n. pr. za-
željen, »da sem se preživel« (str. 39., 64.), da
je preživela sebe in Svetko« (str. 72.) — Gledé
»vikanja« še tudi ni doslednosti med nami.
Nekateri menijo, naj bi vselej rabili množino,
kadar govorimo o častitljivih osebah, drugi pa
— kakor je videti ravno v tej knjižici — za-
htevajo vedno jednino. Naša misel je ta-le:
Preveč množinskih oblik moti slovenskemu
slogu lepoto; a vedno tikanje kratí dolžno spo-
štovanje in je v nasprotju s starodavno častil-
ljivo navado slovensko, ki je več vredna kakor
marsikatera druga. Hodimo torej srednjo pot
in pišimo magari jednino, kadar se govori o
tujih osebah; kadar pa kdo govori o svojih
stariših, duhovnih, učiteljih itd., naj se rabi
vselej množina.

Listnica.

Nekaterim pošiljalcem pesniškega
blaga. Ker ne moremo vsakómu posebe odgovarjati, tu
kratak odgovor. Ni vse za natis, kar pride izpod peresa.
»Vrtec« nima le naloge podajati mladini zdravo dušno
hrano, podajati jo mora tudi v lepi posodi (obliki). Če je
že to pravilo za prozo, velja tembolj za pesniške proizvode.
Radi popravimo pesmi, kolikor mogoče, a nekatere za-
radi povsem nedostadne oblike in malenkostne vsebine niso
popravila vredne. Vrtec ne sme zaostajati za napredkom naše
književnosti. — Apostrof dandanašnji nima več mesta v slo-
venskem pesništvu. — Nikakor ne veljajo rime kot: hišica
— jablana; vse cvete — pesmice; srčice — osreči te itd.
Marsikdo bi lahko vrló-mnogo koristil na polju proze, da ne
sili sam v vezi pesništva. Toraj nikdo ne zameri, če se vse
ne objavi, kar se nam dopólje, marveč vedi, da ima vsak
urednik poleg uredniške mize velikanski — koš. — G. Š o š k i:
Imate živo domišljijo, le oblika — ta dela preglaticevam in nam.
Nekodi tudi vsešina ni prikladna listu. Gotovo nam pošljete
skoraj kaj boljšega. — G. Fr. K l e m e n č i č: Srčno radi bi
ustregli Vaši želji, a v tej obliki ni mogoče. Pesmi bi morali do
cela predelati. Poskusite kaj kratkega, podučnega — pripo-
vedno pesništvo dela dobrim pesnikom težkoče. Veselje imate,
le moči treba zbuditi in okrepiti. A brez vaje in truda ne
gré nikjer. Pozdrav! — Gospica P. R.: O Vaših proizvodih
velja isto, kar smo zgoraj povedali. Pesem s 14 kiticami
skoro ne more biti dobra, če jo zloži pričetnik. Poskusite
z dvema, tremi — verjemite nam, da bote več dosegli. Na-
dejam se, da nam skoraj zopet kaj pošljete. — Drugim po-
šiljalcem v prihodnjem listu. V.

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr.
Upravištvó „Vrtčevó“, sv. Petra cesta št. 6. — Uredništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdajatelj, založnik in urednik **Ant. Kržič.** — Natisnala Katoliška Tiskarna v Ljubljani.